TÜRK ESKİÇAĞ BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HABERLER

Mayıs 2002, Sayı: 14

İÇİNDEKİLER

Editörden

Başmakale

Prof. Dr. Ali M. Dinçol ile "Din ve Ritüel" Kavramları Üzerine Bir Söyleşi - - - - - - - - - - - - - - - - - 1

Kitap Dünyasından

Köroğlu, K. - F. Dingil, Yeni Yayınlar: 2001-2002 - 4

Kitap Tanıtımları

Ateş, M., *Mitolojiler ve Semboller - Anatanrıça ve Doğurganlık Sembolleri,* İstanbul, 2001 (Alparslan, M.) - 5

Düş ve Gerçek: Troia (Ed. J. Latacz vd.), Stuttgart, 2001 (Ergin, G.) - - - - - - - - - - - - - - - - - - - 5

Kaya, M. A., *Anadolu'daki Galatlar ve Galatya Tarihi,* İzmir, 2000 (Ertekin, E.) - - - - - - - - - - - - - 6

Olba IV (Ed. S. Durugönül - M. Durukan), Mersin, 2001 (Öztürk, H. Ç.) - - - - - - - - - - - - - - - - - 7

Ginouvès, R. - R. Martin, *Dictionnaire méthodique de l'architecture grecque et romaine* I-III. Roma, 1985; 1992; 1998 (Zeyrek, T. H.) - 8

Çevik, N., *Urartu Kaya Mezarları ve Ölü Gömme Gelenekleri,* Ankara, 2000 (Konuralp, İ. Z.) - - - - - - - 9

Belli, O. (Ed.), *Istanbul University's Contributions to Archaeology in Turkey,* 1932-2000, İstanbul, 2001 (Ayman, İ.) - 10

Carradice, I. - M. Price, *Hellen Dünyasında Sikke* (Çev. O. Tekin), İstanbul, 2001 (Erol, A.) - - - - - - - - 10

Konferans ve Sempozyum

Arkeolojik Kazı ve Araştırmaları Toplantısı - 2 (16-18.04.2002), (Kortanoğlu, R. E.) - - - - - - - - - - - 11

III. Uluslararası Kilikia Arkeolojisi Sempozyumu (1-4 Haziran 2002)- 12

24. Kazı Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu - 12

Kazı – Araştırma

Kozbe, G. - K. Köroğlu - H. Sağlamtemir, Kavuşan Höyük 2001 Yılı Kazıları - - - - - - - - - - - - - - - 13

Abbasoğlu, H., 2001 Yılı Perge Kazı ve Onarım Çalışmaları - 14

Atasoy, S. - Ş. Dönmez, Asarkale ve Akalan Yüzey Araştırmaları - 14

Özsait, M., 2001 Yılı Göller Bölgesi Yüzey Araştırmaları - 16

Belli, O., 2001 Yılında Doğu Anadolu Bölgesinde Bulunan Urartu Baraj, Gölet ve Kanallarının Araştırılması - 17

Bahar, H., Konya-Karaman Araştırmaları, 2001 - 17

Tulunay, E. T., Nif (Olympos) Dağı Araştırma Projesi Ön İnceleme Gezileri 1999-2001 - - - - - - - - - - 18

Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri - 20

Enstitü'den

Identifying Changes From Bronze to Iron Ages in Anatolia and its Neighbouring Regions - - - - - - - - - 21

Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü'nün Yıllık Konferansları ve Enstitü Başkanı Prof. Dr. Ali M. Dinçol'un 17 Nisan 2002 Tarihli Açılış Konuşması - 22

Alparslan, M., Enstitü Kitaplığından Haberler - 23

Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler
Sayı:14 (Mayıs 2002)

Editör
Kemalettin Köroğlu

Editör Yardımcısı
Meltem Doğan-Alparslan

Sayfa Düzenlemesi ve Baskı
Zero Prodüksiyon Ltd.

Yazılar kaynak gösterilmek şartıyla kullanılabilir.

Ocak ve Mayıs aylarında yayımlanır.

Ücretsizdir.

Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü

Ekrem Tur Sokak, No.4
80060 Beyoğlu-İSTANBUL

Tel/Faks: (0212)292 09 63

E mail: kkoroglu@marun.edu.tr
kemalkoroglu@superonline.com
doganmel@istanbul.edu.tr

www.eskicag.org

Kitap Tanıtımları

Ateş, M., *Mitolojiler ve Semboller - Anatanrıça ve Doğurganlık Sembolleri,* İstanbul, 2001, 231 sayfa + 315 resim ve çizim.

Yeni satın aldığımız bir halının üzerinde yer alan bir motifin neyi ifade ettiği konusunda düşünmüş olanlarımızın sayısı, sanırım oldukça azdır. Bu motiflerin bazılarının Paleolitik Çağ'a kadar uzandığını düşünenler ise, yok denecek kadar azdır. M. Ateş, eserinde bu konuyu irdeleyerek, işlenen motifleri özellikle "Ana Tanrıça ve Doğurganlık" konularına bağlayarak anlatmaktadır. Kitap; 'Sembol ve Sembolizm'; 'Tarihöncesi Sembolizmin Temel İlkeleri' ile 'Mitolojiler, Semboller ve Ritüeller' başlıklı üç ana bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde yazar, genel olarak sembolün anlamı üzerinde durmakta ve sembolizm ile mitoloji arasındaki ilişkiye açıklık getirmeye çalışılmaktadır. İkinci bölümde, Üst Paleolitik Dönem'den itibaren, dünyanın değişik yerlerinden örnekler verilerek, sembolizm konusu irdelenmekte ve üçüncü bölümde de; 'kuş', 'ağaç', 'yılan', 'haşhaş-nar' gibi bazı semboller üzerinde durularak bu sembollerin doğurganlık ve anatanrıça ile bağlantısını açıklamaya çalışmaktadır.

Yazar, ikinci bölümde, Anadolu ve Çatalhöyük üzerinde durarak, burada arkeolojik kazılar sonucunda ortaya çıkarılan bulgular hakkında görüşlerini ortaya koymaktadır. Görüşlerinde Maya, Mısır, Hint, ve Çin kültürleri gibi değişik uygarlıklarla da paralellik kurduğu görülmektedir. Yazar, konunun temelinde Ana Tanrıça ve doğurganlığın yattığını düşünmekte, konuya bu açıdan yaklaşmakta ve Çatalhöyük'te bulunmuş olan sembollerin Üst-Paleolitik-Mezolitik dönemlerin bir devamı olduğunu iddia etmektedir. Bu görüşünü de ören yerinde bulunmuş Ana Tanrıça kültüne ilişkin bulgularla temellendirmektedir. Ateş'e göre, ana tanrıça kültünün izleri, sadece ana tanrıça betimlerinde değil, aynı zamanda sıkça görülen üç öğede belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır; rahim, plasenta ve yumurta. Toplumun ana tanrıça kültüne olan ilgisini ise ölüm oranlarının, doğum oranlarından fazla oluşuna bağlamaktadır. Bir diğer tespiti ise, Anadolu'nun birçok eski yerleşmesinde görülen 'boğa kültü' ile ilgilidir. Yazara göre, bu 'boğa/inek' kültünde yer alan hayvanın cinsiyeti belki de önem taşımamakta ve asıl dikkat çekmesi gereken husus, bu hayvanın başının oluşturduğu sembolik görüntüdür. Bu görüntü ise yazar tarafında rahim ile bağdaştırılmakta ve böylece ana tanrıça ile ilişki kurulabilmektedir. Yazar bu tezini Çatalhöyük'te bir hayvanın boynuzları arasına yerleştirilmiş çocuk sembolü ve Ukrayna'da bulunan M.Ö. 4000 yıllarına ait bir inek büstünün içine çizilen kadın resmi gibi örnekler ile açıklamaktadır.

Tüm bu örneklerin yanı sıra, kitapta farklı pek çok sembole de açıklık getirilmeye çalışılmaktadır; 'ay', 'yin-yang', 'altıgen', 'inci', 'eşkenar', 'dörtgen', 'yumurta-kuş' ve 'kuş ayağı' gibi.

Bunların yanı sıra okuyucu, bu kitap aracılığı ile dünyanın değişik yerlerinde uygulanan gelenekler, inançlar ve ritüeller hakkında da bilgi sahibi olmaktadır.

Metin Alparslan

***Düş ve Gerçek: Troia, Traum und Wirklichkeit, Troia,* ed. J. Latacz, P. Luchart, H. Brunner, M. Korfmann, G. Biegel, Verlagsbüro Wais & Partner, Stuttgart, 2001. 487 sayfa, 509 çizim ve fotograf.**

Aynı adlı serginin rehber kitabı olan *Düş ve Gerçek: Troia,* sergiye rehberlik etmesi amacıyla Almanca ve Türkçe yayımlanmıştır. İki kitapta da makaleler aynı olmakla birlikte, sadece Almanca baskıda resimler bulunmaktadır. "Düş ve Gerçek: Troia" sergisi 17 Mart-17 Haziran 2001 tarihleri arasında Stuttgart'ta, 14 Temmuz-14 Ekim 2001 arasında Burg'da yapılmıştır. Bundan sonra sergi 16 Kasım-16 Şubat 2002 tarihleri arasında Bonn'da ziyarete açılmıştır. Cumhurbaşkanımız Ahmet Necdet Sezer ve Federal Almanya Cumhurbaşkanı Johannes Rau'nun himayeleri altında gerçekleşen serginin kitabında iki cumhurbaşkanının da önsözü bulunmaktadır. Kitapta bulunan 55 makale genel olarak şehrin kronolojik gelişimine bağlı kalınarak sıralanmıştır; sadece Troia'nın Geç Tunç Çağı ve Ilias hakkında makalelere yer verilmemiş, Karanlık Çağlar, Yunan, Roma, Bizans, Orta Çağ ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Troia'nın taşıdığı önem de çeşitli yazılarla aktarılmıştır.

Kitapta yer alan bazı makaleler şunlardır: J. Latacz, "Homeros'un Buluşu mu Yoksa Korunmuş Anılar mı? Bir Bakış"; K. Wesselamann - A. Gyr, "Avrupa Düşüncesinin İdeolojik Bir Çıkış Noktası. Homeros'un Iliada'sından Bu Yana Avrupa-Asya Antagonizmi"; F. Starke, "Milattan Önce İkinci Bin Yılın güç Dengesi İçinde Troia. Wilusa Ülkesinin Tarihi"; G. Neumann, "Anadolu'daki Büyük Komşu. Hititler"; M. Müller, "Mısırlılar Ne Biliyorlardı? Troia'yla Ticari Bağlantılar Hakkında Bilgiler"; J. Latacz, "Batı'daki Büyük Komşu. Yunanlar Troia Hakkında Ne Biliyorlardı?"; M. Korfmann, "Wilusa/ (W)Ilios Yaklaşık M.Ö 1200-Ilion Yaklaşık M.Ö. 700. Arkeolojik Raporlar"; R. Wachter, "Tarih Yazıya Geçiyor. Homeros'un Iliada'sı Kitap Haline Geliyor"; M. Stoevesandt, "Iliada'nın Aynasında Troia Savaşı Destanı. Kahramanlar ve Tanrılar"; D. Mannsperger, "Destanlar, İktidar Siyaseti ve Sikke Propogandası. Kserkses'ten Fatih Sultan Mehmet'e Kadar Troia Geleneği"; Ch. B. Rose, "Yunan ve Roma Döneminde Ilion. Tarih ve Kazı Buluntuları"; E. Lienert, "Bir Orta Çağ Destanı. 12.-14. Yüzyıl Troia Edebiyatı"; Ch. B. Rose, "Constantinus'tan Mehmet'e Kadar", Bizans Dönemi'nde Ilion"; H. G. Jansen, "Uluslar Arası Yeni Kazılar. Bilime ve Topluma Etkileri"; M. Korfmann, "Troia: M.Ö. 2. ve 3. Binyılda